

Monitorizarea Planului național de acțiuni 2018 pentru implementarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021

Evaluarea acțiunilor ce vizează
incluziunea în muncă a persoanelor cu
dizabilități

Această publicație este realizată de Alianța Organizațiilor pentru Persoanele cu Dizabilități (AOPD) și Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD) cu suportul Fundației Est-Europene în parteneriat cu Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”, din resursele acordate de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și Guvernul Suediei. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorilor.

CUPRINS

CUPRINS	2
LISTA DE ABREVIERI ȘI PRESCURTĂRI	2
EXECUTIVE SUMMARY	3
РЕЗЮМЕ	5
INTRODUCERE	7
1.EVALUAREA GENERALĂ A GRADULUI DE IMPLEMENTARE A SNOFM 2017-2021	8
1.1.PROGRESUL ÎN REALIZAREA ȚINTELOR MAJORE A SNOFM	9
1.2. ACOPERIREA SNOFM ÎN PLANUL DE ACȚIUNI ANUAL 2018	11
2. EVALUAREA GRADULUI DE REALIZARE A ACȚIUNILOR PREVĂZUTE ÎN PLANUL DE ACȚIUNI 2018	17
3. STUDIU DE CAZ (RAIONUL CRIULENI)	28
4. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	35

Lista de abrevieri și prescurtări

ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

AOPD - Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

BNS - Biroul Național de Statistică

CNAS – Casa Națională de Asigurări Sociale

MECC - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

MEI - Ministerul Economiei și Infrastructurii

MSMPS - Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Plan anual de acțiuni – Planul anual de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017–2021

SNOFM – Strategia națională privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017–2021

STOFM – Structura teritorială de ocupare a forței de muncă

Executive summary

The National Employment Strategy 2017-2021 contains more than 15 important public policy measures focused on raising the employment of persons with disabilities. Without doubt, all the actors have high expectations that the Strategy will reach its goal by the end of the implementation period.

According to the National Bureau of Statistics, at present the employment rate of persons with disabilities is twice lower than of the general population. People with disabilities face difficulties in finding a job, stereotypes and prejudices in society, lack of access to physical infrastructure and information. The aim of public policies in the field of employment is to ensure equal opportunities for people with disabilities to access a competitive labour market.

The present study is an evaluation of the implementation of the National Action Plan for 2018 for the implementation of the National Employment Strategy 2017-2021, approved by the Government Decision no. 552 of 18.06.2018. The study was carried out by the Alliance of Organizations for People with Disabilities (AOPD) and the Centre for the Rights of Persons with Disabilities (CDPD). The National Action Plan for 2018 contains 73 actions, of which 7 are aimed directly at the realization of the right to work of people with disabilities.

The objective of the Study was to evaluate the degree of implementation of the actions aimed at increasing the employment of persons with disabilities provided by the Action Plan 2018 and SNOFM 2017-2021.

The methods used were: analysis of official reports, statistical data and other public documents, requesting and accumulating information from the public authorities responsible for the implementation of the actions provided for in the 2018 Action Plan, interviews with representatives of public authorities and civil society, focus groups with persons with disabilities and observation (in case of assessing the accessibility of public buildings).

The main conclusion of the study is that there is a slow pace of carrying out the actions included in National Employment Strategy matrix, with reference to persons with disabilities.

- To date, no numerical indicators have been approved for Target 12 of National Employment Strategy «Employment rate,% of the total number of persons with disabilities" to be established starting in 2017.
- Only half of the actions listed in the National Employment Strategy matrix were later included in the annual plans 2017 and 2018. Important actions were omitted, i.e.:
 - Strengthening human resources capacity of the employment agencies to implement active measures adapted to the needs of different categories of clients, including persons with disabilities (planned in the matrix for 2017)
 - Ensuring increased access for people with disabilities to public employment services (Improving the accessibility of territorial employment agencies) (included in the matrix for 2017)
 - Establishing "supported employment" service for persons with disabilities within the territorial employment agencies (planned in the matrix for 2018)
 - Implementation of programs to support self-employment among young people, people with disabilities (planned in the matrix for 2018)
 - Elaboration of the mechanism for implementing the compulsory quota for the employment of persons with disabilities (planned in the matrix for the year 2018).
- It raises concerns about the low quality in carrying out actions included in the 2018 Action Plan, for example - "2.4.1. Monitoring and control of the process of ensuring the physical access of persons

with disabilities to educational institutions". It is found that most educational institutions are inaccessible, as well as failure to comply with the national accessibility regulations when carrying out the renovation of educational institutions.

- All activities planned for 2018 were to be carried out "within the limits of the allocated budget". In the future, it is necessary to identify financial resources for the accomplishment of the activities especially for: improving the accessibility of educational institutions, increasing the accessibility of the territorial employment agencies.

For this purpose, it is recommended that the elaboration of the future Annual Action Plans take into account the inclusion of all the activities provided in the National Employment Strategy matrix. In addition, to formulate in the annual action plans achievable indicators, which will allow to make progress in implementing the measures provided by National Employment Strategy. The study contains specific recommendations for each group of action and responsible public authority.

Резюме

Матрица мер по реализации Национальной стратегии занятости населения на 2017–2021 годы содержит более 15 важных мер государственной политики, направленных на улучшение ситуации в связи с трудоустройством лиц с ограниченными возможностями. Сможет ли Стратегия достичь поставленной цели к концу периода реализации?

Согласно данным Национального бюро статистики, в настоящее время уровень занятости лиц с ограниченными возможностями вдвое ниже, чем среди населения в целом. Люди с ограниченными возможностями сталкиваются с трудностями при поиске работы, со стереотипами и предрассудками работодателей и общества, с отсутствием доступа к физической и информационной инфраструктуре. Цель государственной политики в области занятости состоит в обеспечении условий, чтобы лица с ограниченными возможностями обладали равными возможностями на конкурентном рынке труда.

Настоящее исследование представляет собой оценку применения Национального плана действий на 2018 г. по внедрению Национальной стратегии занятости населения на 2017–2021 гг., который был утвержден Постановлением Правительства № 552 от 18.06.2018. Данная оценка была выполнена Альянсом Организаций для Лиц с Ограниченными Возможностями (АОЛОВ) и Центром по Правам Лиц с Ограниченными Возможностями (ЦПЛОВ). План содержит 73 меры, 7 из которых непосредственно предусматривают реализацию права на труд лиц с ограниченными возможностями.

Целью данного исследования являлась оценка степени реализации мер, направленных на рост занятости лиц с ограниченными возможностями, предусмотренных Планом действий – 2018 и НСЗН (2017–2021).

Использованные методы состояли в следующем: анализ официальных отчетов, статистических данных и других публичных документов; запрос и накопление информации, полученной от государственных органов власти, ответственных за внедрение мер, которые предусмотрены в Плане действий – 2018; интервью с представителями органов государственной власти и гражданского общества; фокус-группы с лицами с ограниченными возможностями (в случае оценки доступа в здания общественного назначения).

Установлен медленный темп внедрения мер, предусмотренных в Матрице мер НСЗН относительно лиц с ограниченными возможностями.

- До сих пор не утверждены цифровые показатели для Основной цели 12 НСЗН «Доля лиц с ограниченными возможностями, занятыми в сфере труда, % от общего числа лиц с ограниченными возможностями», которую планировалось установить в начале 2017 г.
- Лишь половина мер, предусмотренных в Матрице мер НСЗН была включена в годовые планы 2017 и 2018 гг. Были опущены такие важные меры, как:
 - Укрепление потенциала человеческих ресурсов агентств занятости в области внедрения активных мер, адаптированных к потребностям различных категорий клиентов, в том числе лиц с ограниченными возможностями (запланирована в Матрице на 2017 г.)
 - Обеспечение широкого доступа лицам с ограниченными возможностями к публичным услугам занятости (Улучшение доступа к территориальным агентствам занятости) (включена в Матрицу на 2017 г.)

- Создание службы по оказанию помощи при трудоустройстве лиц с ограниченными возможностями при территориальных агентствах занятости населения (запланирована в Матрице на 2018 г.)
 - Внедрение программ, поощряющих поддержку самозанятости среди молодежи и лиц с ограниченными возможностями (запланирована в Матрице на 2018 г.)
 - Разработка механизма введения в действие обязательной доли на трудоустройство лиц с ограниченными возможностями (запланирована в Матрице на 2018 г.)
- Вызывает озабоченность низкое качество реализации некоторых мер, включенных в План действий, например: Мониторинг и контроль за процессом обеспечения физического доступа лиц с ограниченными возможностями в образовательные учреждения». Установлено, что учреждения образования недоступны, а также отмечается несоблюдение национальной регламентации относительно доступности в случае проведения ремонтных работ в образовательных учреждениях.
 - Все запланированные на 2018 г. действия должны были быть осуществлены «в пределах выделенных финансовых средств». В будущем необходимо определить финансовые ресурсы для реализации действий, особенно таких как: улучшение доступа в образовательные учреждения, увеличение доступности услуг НСЗН.

С этой целью при разработке годовых Планов действий рекомендуется учитывать включение всех мер, предусмотренных в Матрице мер НСЗН. Годовые Планы действий должны содержать достижимые показатели, которые позволят достичь прогресса во внедрении мер, предусмотренных НСЗН. В исследовании содержатся особые рекомендации по каждому направлению действий с указанием ответственных органов государственной власти.

Introducere

Angajarea în muncă a persoanelor cu dizabilități reprezintă una dintre provocările majore ale politicilor de incluziune socială, atât la nivel internațional, cât și la nivel național. Realizarea dreptului la muncă a persoanei cu dizabilități, este o premisă pentru participarea în viața comunității și exercitarea altor drepturi fundamentale cum ar fi dreptului la viața independentă, la familie, la educație, la un nivel de viață decent etc.

Conform art. 27 din Convenția ONU privind dreptul persoanelor cu dizabilități, statul este obligat să asigure dreptul persoanei cu dizabilități la muncă, atât prin recunoașterea acestui drept, dar și prin crearea condițiilor de accesibilitate și adaptare rezonabilă a spațiului, promovarea angajării persoanelor cu dizabilități în sectorul public și privat. Republica Moldova, prin ratificarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, a lansat procesul de punere în aplicare a prevederilor acesteia. A fost adoptată Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30 martie 2012 care conține un capitol aparte "Capitolul V „Integrarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități” ce reglementează diverse aspecte privind angajarea persoanelor cu dizabilități.

Strategia națională privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017–2021 a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1473 din 30.12.2016 și publicată în Monitorul Oficial nr.109-118/272 din 07.04.2017. SNOFM 2017-2021 conține o Matrice de acțiuni care concretizează principalele acțiuni pe termen mediu și lung, responsabilii de realizare, indicatorii pentru evaluarea rezultatelor obținute. Matricea servește drept punct de referință pentru elaborarea Planurilor anuale de acțiuni.

Planul național de acțiuni pe anul 2018 pentru implementarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021 a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 552 din 18.06.2018, publicat în Monitorul Oficial 210-223/604 din 22.06.2018. Planul conține 73 de acțiuni, dintre care 7 vizează direct realizarea dreptului la muncă a persoanelor cu dizabilități.

MSMPS pe 22.05.2019 a publicat Raportul privind realizarea Planului de acțiuni 2018.¹ Raportul conține descrierea măsurilor întreprinse pentru realizarea fiecărei acțiuni cuprinse în Plan și resursele financiare folosite în acest scop. MSMPS apreciază că per total 85% din acțiunile planificate au fost realizate.

Obiectivul prezentului studiu a fost de evalua gradul de implementare a acțiunilor direcționate spre creșterea gradului de ocupare a persoanelor cu dizabilități prevăzute de Planul de acțiuni 2018 și SNOFM 2017-2021.

Modele folosite au constat în: - analiza rapoartelor oficiale, datelor statistice și altor documente publice; - solicitarea și acumularea de informație de la autoritățile publice responsabile de implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni; - interviuri cu reprezentanții autorităților publice și ai societății civile; - observarea (în cazul evaluării accesibilității clădirilor publice); - 3 focus grupuri cu participarea a 40 persoane din diferite regiuni ale Moldovei, de diferite vârste, ocupații și diferit grad de dizabilitate.

Studiul servește autorităților publice și societății civile pentru a aprecia progresul în realizarea SNOFM 2017-2021 și conține recomandări specifice pentru a îmbunătăți modalitățile de elaborare și implementare a Planurilor de acțiuni ulterioare.

¹ <https://msmps.gov.md/ro/content/raportul-privind-realizarii-planului-national-de-actiuni-pe-anul-2018-pentru-implementarea>

1.Evaluarea generală a gradului de implementare a SNOFM 2017-2021

Obiectivul general al SNOFM 2017-2021 este "Creșterea nivelului de ocupare formală bazată pe competitivitate economică, competențe și calificări adecvate, în condiții de dezvoltare durabilă și incluzivă". Pentru realizarea căruia au fost determinate patru priorități:

- Prioritatea 1. Crearea oportunităților de angajare formală, nondiscriminatorie și productivă
- Prioritatea 2. Dezvoltarea capitalului uman pentru șanse sporite de angajare
- Prioritatea 3. O mai bună guvernare a pieței muncii
- Prioritatea 4. Valorificarea potențialului migrației pentru dezvoltarea durabilă

În vederea aprobării unor măsuri concrete pentru a favoriza exercitarea dreptului la muncă a persoanelor cu dizabilități, în textul SNOFM 2017-2021 au fost incluse o serie acțiuni elaborate în strânsă consultare cu organizațiile membre ale AOPD.

Organizațiile AOPD au decis să se implice activ la etapa de elaborarea a proiectului SNOFM 2017-2021 considerând că acest document de politici este o oportunitate pentru a spori condițiile pentru angajarea persoanelor cu nevoi speciale. Analizând experiența privind implementarea Strategiei precedente privind ocuparea forței de muncă 2007-2015², care a avut câteva acțiuni ce vizau persoanele cu dizabilități (sporirea accesului la serviciile AOFM, la educație profesională, implementare măsurilor stimulatori) s-a constatat că aproape nici una din acțiunile planificate nu au fost realizate.

În Matricea de acțiuni a SNOFM au fost incluse 15 acțiuni vizează direct persoanele cu dizabilități și sunt în legătură cu prioritățile Strategiei.

Prioritatea 1. Crearea oportunităților de angajare formală, nondiscriminatorie și productivă

1. Dezvoltarea cadrului legal privind economia socială și antreprenoriatul social
2. Creșterea gradului de conștientizare și informare a agenților economici și publicului larg cu privire la efectele economiei sociale
3. Dezvoltarea capacităților autorităților publice locale pentru promovarea întreprinderilor sociale
4. Date statistice cu privire la angajarea persoanelor cu dizabilități disponibile

Prioritatea 2. Dezvoltarea capitalului uman pentru șanse sporite de angajare

5. Acces fizic asigurat pentru persoanele cu dizabilități locomotorii în instituții de învățământ
6. Infrastructura educațională adaptată la necesitățile persoanelor cu dizabilități
7. Identificarea necesităților de instruire a grupurilor vulnerabile (persoane de etnie romă, cu dizabilități, vârstnice etc.
8. Capacități sporite de integrare pe piața muncii a persoanelor vulnerabile

Prioritatea 3. O mai bună guvernare a pieței muncii

9. Consolidarea capacității resurselor umane din agențiile de ocupare a forței de muncă pentru a implementa măsuri active adaptate la nevoile diferitor categorii de clienți, inclusiv ale persoanelor cu dizabilități (Resurse umane din agențiile de ocupare a forței de muncă instruite)
10. Asigurarea accesului sporit pentru persoanele cu dizabilități la serviciile publice de ocupare (Număr de agenții teritoriale adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități; număr de beneficiari de servicii)

² Hotărârea Guvernului nr.605/31.05.2007 pentru aprobarea Strategiei naționale privind politicile de ocupare a forței de muncă pe anii 2007-2015 (Monitorul Oficial 82-85/660, 15.06.2007)

11. Implementarea programelor de stimulare a angajatorilor pentru adaptarea locurilor de muncă și angajarea persoanelor cu dizabilități (Programe implementate; număr de persoane cu dizabilități plasate în câmpul muncii, dezagregat după criterii de vîrstă, gen, etnie; număr de angajatori beneficiari de programe de stimulare)
12. Instituirea serviciului de angajare asistată a persoanelor cu dizabilități în cadrul agențiilor teritoriale de ocupare a forței de muncă (Regulament privind angajarea asistată elaborat și pus în aplicare)
13. Implementarea programelor de susținere a auto-ocupării în rîndul tinerilor, al persoanelor cu dizabilități (Tineri și persoane cu dizabilități sprijiniți în procesul de auto-ocupare)
14. Implementarea măsurilor de sensibilizare a angajatorilor, partenerilor sociali cu privire la dreptul la angajare a persoanelor cu dizabilități
15. Elaborarea mecanismului de punere în aplicare a cotei obligatorii de angajare a persoanelor cu dizabilități (conform art.34 al Legii nr.60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități) (Cota obligatorie de angajare a persoanelor cu dizabilități respectată și aplicată)

1.1. Progresul în realizarea Țintelor majore a SNOFM

În vederea monitorizării strategiei a fost stabilită o listă de indicatori (Ținte majore) care reflecta eficiența realizării acestora și gradul de progres atins.

Printre Țintele majore ale SNOFM (Tabelul nr.3) au fost incluse două Ținte care vizează persoanele cu dizabilități:

11. Ponderea persoanelor cu dizabilități plasate în câmpul muncii din numărul total de șomeri cu dizabilități înregistrați
12. Ponderea persoanelor cu dizabilități angajate în câmpul muncii, % din totalul persoanelor cu dizabilități

Ținta 11 "Ponderea persoanelor cu dizabilități plasate în câmpul muncii din numărul total de șomeri cu dizabilități înregistrați" ar trebui revizuită deoarece a fost deja atinsă și depășită. Conform datelor ANOFM ponderea persoanelor cu dizabilități plasate în câmpul muncii din numărul total de șomeri cu dizabilități înregistrați constituie 43,8% în 2017 (Ținta-35%) și 44,3% în 2018 (Ținta-36%). Astfel Ținta stabilită în strategie nu mai este relevantă și necesită a fi revizuită.

AOPD a menționat încă la etapa de elaborare a SNOFM, că o creștere a Țintei de 1% anual nu reprezintă un indicator suficient de motivant pentru AOFM. Subdiviziunile teritoriale de ocupare a forței de muncă înregistrează anual în calitate de șomeri între 300-500 de persoane cu dizabilități. O Țintă cu o creștere anuală de 1% al numărului persoanelor plasate ar însemna 3-5 persoane în plus, număr prea nesemnificativ, la nivel național.

Comparând Ținta majoră 11 cu Ținta majoră 10, observăm că ponderea șomerilor cu dizabilități plasați în câmpul muncii este mai mare decât ponderea șomerilor plasați în câmpul muncii din numărul total de persoane care s-au adresat la STOFM (pentru 2018, 44,3% comparativ cu 41,4%). Conform ANOFM, o explicație ar fi faptul că persoanele cu dizabilități sunt mai loiale și mai dispuse să accepte locurile de muncă oferite, comparativ cu alte categorii de populație.

Figura 1. Țintele majore SNOFM (10 și 11). Ponderea șomerilor plasați în câmpul muncii de AOFM.

	2015	2017	2018	2019	2020	2021
Ținta 10. Ponderea șomerilor plasați în câmpul muncii din numărul total de persoane care s-au adresat la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă						
Ținte stabilite în SNOFM	41,1	44,0	50,0	60,0	60	62
Ținte raportate		39,7	41,4			

Ținta 11. Ponderea persoanelor cu dizabilități plasate în câmpul muncii din numărul total de șomeri cu dizabilități înregistrați						
Ținte stabilite în SNOFM	34,0	35,0	36,0	37,0	38,0	39,0
Ținte raportate		43,8	44,3			

La Ținta 12, indicatorul "ponderea persoanelor cu dizabilități angajate în câmpul muncii, % din totalul persoanelor cu dizabilități" a fost inclusă în textul SNOFM, dar până la în prezent ținta anuală nu a fost stabilită.

În textul Strategiei, ținta majoră 12 nu a fost estimată și este însoțită de următoarea mențiune: "urmează a fi estimată începând cu anul 2017, când vor fi disponibile datele statistice pentru acest indicator".

Ca rezultat al aprobării SNOFM, începând cu 2017, BNS colectează date privind rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități, prin cercetarea statistică "Ancheta forței de muncă în gospodării"³

Conform datelor prezentate de BNS, rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități a fost de 19,1% în 2017⁴ și 26,2% în 2018⁵. (Figura 2) BNS constată că există anumite limitări în cazul colectării datelor statistice despre angajarea persoanelor cu dizabilități prin Ancheta forței de muncă. Numărul persoanelor cu dizabilități care sunt incluse în cercetare este destul de mic, aceștia pot nimeri sau nu în eșantionul gospodăriilor casnice monitorizate trimestrial. Astfel, reprezentativitatea redusă în eșantionul total nu permite publicarea datelor statistice corelate cu alți indicatori: regiune, ocupație, vârstă, studii etc.

Este recomandată utilizarea concomitentă și a altor surse de date administrative deținute de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă și de Casa Națională de Asigurări Sociale. Pentru aceasta este nevoie de a crea baza de date electronică a Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă. Aceste baze de date ar putea fi corelate pentru a obține o informație mai cuprinzătoare despre profilul persoanelor cu dizabilități care sunt angajate în câmpul muncii.

Figura 2. Țintele majore SNOFM (nr.12). Ponderea persoanelor cu dizabilități angajate în câmpul muncii

	2015	2017	2018	2019	2020	2021
12. Ponderea persoanelor cu dizabilități angajate în câmpul muncii, % din totalul persoanelor cu dizabilități**						
Ținte stabilite		-	-	-	-	-
Ținte raportate		19,1	26,2			

În cadrul Anchetei Forței de Muncă sunt incluse doar persoanele cu dizabilități care au gradul de dizabilitate certificat în mod corespunzător. Nu sunt aplicate setul de întrebări recomandat de Grupul de la Washington (UN Washington Group on Disability)⁶

Recomandări:

- **Revizuirea Țintelor majore SNOFM.** Este necesar aprobarea unei Hotărâri de Guvern privind completarea SNOFM pentru a stabili/revedea Țintele pentru indicatorii care privesc persoanele cu

³ Metodologia cercetării "Ancheta forței de muncă"

http://statistica.gov.md/public/files/Metadate/alte/Metodologie_AFM_2019.pdf

⁴ Persoanele cu dizabilități în Republica Moldova în 2017

<http://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6191>

⁵ Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea și șomajul în anul 2018 .

<http://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6328>

⁶ <http://www.washingtongroup-disability.com/>

dizabilități (Țintele majore 11 și 12). Mai cu seamă că SNOFM prevede faptul că țintele vor fi revizuite la mijlocul termenului de implementare a Strategiei.

- **Îmbunătățirea colectării datelor statistice privind persoanele cu dizabilități.** Aplicarea setului de întrebări recomandat de UN Washington Group on Disability la colectarea datelor statistice privind persoanele cu dizabilități pentru a fi utilizate mai pe larg bazele de date administrative.

1.2. Acoperirea SNOFM în Planul de acțiuni anual 2018

În urma examinării Planului de acțiuni 2017 și 2018, se constată un ritm lent de realizare a acțiunilor prevăzute în Matricea SNOFM cu referire la persoanele cu dizabilități. Doar jumătate din acțiunile prevăzute în Matricea de acțiuni SNOFM au fost incluse în planurile anuale.

Matricea de acțiuni SNOFM 2017-2021 prevede 15 măsuri care vizează direct persoanele cu dizabilități.

În Planul de acțiuni pentru anul 2017 a fost planificată doar o singură acțiune "Dezvoltarea cadrului legal privind economia socială și antreprenoriatul social". Planul de acțiuni 2017, nu conținea nici o referire la persoanele cu dizabilități în acțiunile sale.

Planul de acțiuni pe 2018 a inclus 7 acțiuni din domeniu.

1.4.1. Elaborarea și promovarea proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de funcționare a Comisiei naționale pentru antreprenoriatul social

1.7.2. Calcularea indicatorilor privind ocuparea persoanelor cu dizabilități

2.1.2. Dezvoltarea a 4 centre de ghidare în carieră în cadrul structurilor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă

2.4.1 Monitorizarea și controlul procesului de asigurare a accesului fizic al persoanelor cu dizabilități în instituțiile de învățământ

2.4.2. Asigurarea instituțiilor de învățământ profesional cu resurse didactice, echipamente, programe, condiții adaptate necesităților persoanelor cu dizabilități

3.4.9. Suport la angajarea în câmpul muncii a persoanelor din grupurile vulnerabile: persoane cu dizabilități, persoane eliberate din detenție, persoane de etnie romă, tineri pînă la 25 ani

3.4.10. Organizarea campaniilor de informare și sensibilizare a societății, angajatorilor, partenerilor sociali cu privire la integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități, tinerilor, migranților și a victimelor traficului de ființe umane

Astfel 8 acțiuni planificate în Matricea SNOFM pentru această perioadă au rămas neacoperite. E vorba atât de acțiunile planificate în Matricea SNOFM pentru 2018 precum și cele planificate pentru 2017, dar care nu au fost incluse în Planul anual de acțiuni 2017 rămânând astfel nerealizate.

Printre acțiunile care au fost omise de a fi incluse în planul de acțiuni 2018 sunt astfel de măsuri importante precum:

- În Direcția de acțiune 2.1.4: Derularea programelor de formare profesională țintite și adaptate la grupurile vulnerabile (inclusiv persoane cu dizabilități) (inclusă în Matrice pentru anul 2018)
- În Direcția de acțiune 3.1.2:
 - Consolidarea capacității resurselor umane din agențiile de ocupare a forței de muncă pentru a implementa măsuri active adaptate la nevoile diferitor categorii de clienți, inclusiv ale persoanelor cu dizabilități (inclusă în Matrice pentru anul 2017)

- Asigurarea accesului sporit pentru persoanele cu dizabilități la serviciile publice de ocupare (Îmbunătățirea accesibilității agențiilor teritoriale de ocupare a forței de muncă) (inclusă în Matrice pentru anul 2017)
 - Instituirea serviciului de angajare asistată a persoanelor cu dizabilități în cadrul agențiilor teritoriale de ocupare a forței de muncă (inclusă în Matrice pentru anul 2018)
 - Implementarea programelor de susținere a auto-ocupării în rândul tinerilor, al persoanelor cu dizabilități (inclusă în Matrice pentru anul 2018)
 - Elaborarea mecanismului de punere în aplicare a cotei obligatorii de angajare a persoanelor cu dizabilități (inclusă în Matrice pentru anul 2018).
- În Direcția de acțiune 3.2.2: Instituirea serviciului de angajare asistată a persoanelor cu dizabilități în cadrul agențiilor teritoriale de ocupare a forței de muncă (inclusă în Matrice pentru anul 2018)

Recomandări:

- Este necesar ca Guvernul să asigure transpunerea în Planurile anuale a tuturor acțiunilor planificate în Matricea de acțiuni SNOFM, fără ca careva din ele să fie trecute cu vederea, astfel se va asigura în final corespunzătoare a obiectivelor și țințelor SNOFM.

Tabelul de mai jos reflectă gradul de acoperire în planurile anuale 2017-2018 a acțiunilor ce vizează direct persoanele cu dizabilități, prevăzute de Matricea de acțiuni SNOFM. (Figura 3)

Figura 3. Reflectarea Matricii SNOFM în Planurile anuale de acțiuni

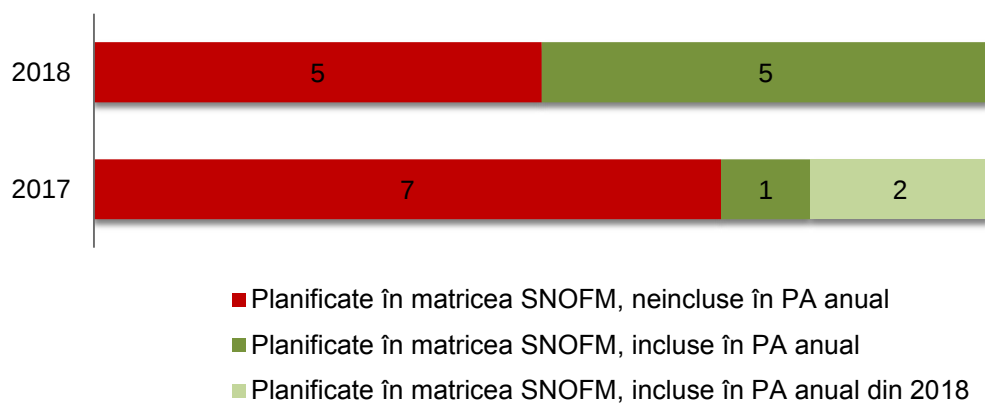
Matricea de acțiuni SNOFM		Acțiuni prevăzute în Planurile anuale	
Acțiuni planificate	Termen, instituție responsabilă, rezultate aticipate	2017	2018
Prioritatea 1. Crearea oportunităților de angajare formală, nondiscriminatorie și productivă			
Direcția de acțiune 1.1.4. Promovarea economiei sociale	2017 ME, MSMPS, MF Dezvoltarea cadrului legal privind economia socială și antreprenoriatul social	Promovarea proiectului de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative, care are drept scop promovarea reglementărilor antreprenoriatului social Elaborarea proiectului hotărârii de Guvern cu privire la antreprenoriatul social	1.4.1 Elaborarea și promovarea proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de funcționare a Comisiei naționale pentru antreprenoriatul social
	2017-2018 ME, MSMPS, ANOFM, Confederația națională a patronatelor și Confederația	-	-

	naționala a Sindicatelor Creșterea gradului de conștientizare și informare a agenților economici și publicului larg cu privire la efectele economiei sociale		
	2018 ME, MSMPS, Congresul APL, STOFM Dezvoltarea capacităților autorităților publice locale pentru promovarea întreprinderilor sociale		-
Direcția de acțiune 1.2.3. Îmbunătățirea colectării datelor lipsă necesare pentru elaborarea politicilor de ocupare, inclusiv cu privire la ocuparea persoanelor cu dizabilități	2018 BNS, ANOFM Date statistice cu privire la angajarea persoanelor cu dizabilități disponibile		1.7.2 Calcularea indicatorilor privind ocuparea persoanelor cu dizabilități
Prioritatea 2. Dezvoltarea capitalului uman pentru șanse sporite de angajare			
Direcția de acțiune 2.1.4. Asigurarea accesului grupurilor vulnerabile la educație și formare profesională	2017-2021 Ministerul Educației Acces fizic asigurat pentru persoanele cu dizabilități locomotorii în instituții de învățământ	-	2.4.1 Monitorizarea și controlul procesului de asigurare a accesului fizic al persoanelor cu dizabilități în instituțiile de învățământ
	2017-2021 Ministerul Educației Infrastructura educațională adaptată la necesitățile persoanelor cu dizabilități		2.4.2 Asigurarea instituțiilor de învățământ profesional cu resurse didactice, echipamente, programe, condiții adaptate necesităților persoanelor cu dizabilități
Direcția de acțiune 2.1.4. Asigurarea accesului grupurilor vulnerabile la educație și formare profesională	2017 MSMPS, ANOFM Identificarea necesităților de instruire a grupurilor vulnerabile (persoane de etnie romă, cu dizabilități, vârstnice etc.	-	-
	2018 MSMPS, ANOFM		

	Derularea programelor de formare profesională ținute și adaptate la grupurile vulnerabile (persoane de etnie romă, cu dizabilități, vîrstnice etc.)		
Prioritatea 3. O mai bună guvernare a pieții muncii			
 Direcția de acțiune 3.1.2. Modernizarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă la nivel național și local	2017 ANOFM Consolidarea capacității resurselor umane din agențiile de ocupare a forței de muncă pentru a implementa măsuri active adaptate la nevoile diferitor categorii de clienți, inclusiv ale persoanelor cu dizabilități (Resurse umane din agențiile de ocupare a forței de muncă instruite)	-	2.1.2 Dezvoltarea a 4 centre de ghidare în carieră în cadrul structurilor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă
	2017 ANOFM Asigurarea accesului sporit pentru persoanele cu dizabilități la serviciile publice de ocupare (Număr de agenții teritoriale adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități; număr de beneficiari de servicii)		
 Direcția de acțiune 3.2.2. Diversificarea serviciilor și extinderea pachetelor personalizate de ocupare pentru grupurile vulnerabile	2017-2021 MSMPS, ANOFM Implementarea programelor de stimulare a angajatorilor pentru adaptarea locurilor de muncă și angajarea persoanelor cu dizabilități (Programe implementate; număr de persoane cu dizabilități plasate în câmpul muncii, dezagregat după criterii de vîrstă, gen, etnie; număr de angajatori beneficiari de programe de stimulare)	-	3.4.9 Suport la angajarea în câmpul muncii a persoanelor din grupurile vulnerabile: persoane cu dizabilități, persoane eliberate din detenție, persoane de etnie romă, tineri pînă la 25 ani
	2018 MSMPS, AOFM Instituirea serviciului de angajare asistată a persoanelor cu dizabilități în cadrul agențiilor teritoriale de ocupare a forței de muncă (Regulament privind angajarea asistată elaborat și pus în	-	-

	aplicare)		
	2018 MSMPS, AOFM Implementarea programelor de susținere a auto-ocupării în rândul tinerilor, al persoanelor cu dizabilități (Tineri și persoane cu dizabilități sprijiniți în procesul de auto-ocupare)	-	-
	2017-2021 MSMPS, AOFM Implementarea măsurilor de sensibilizare a angajatorilor, partenerilor sociali cu privire la dreptul la angajare a persoanelor cu dizabilități	-	3.4.10 Organizarea campaniilor de informare și sensibilizare a societății, angajatorilor, partenerilor sociali cu privire la integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități, tinerilor, migranților și a victimelor traficului de ființe umane
	2017 MSMPS, AOFM Elaborarea mecanismului de punere în aplicare a cotei obligatorii de angajare a persoanelor cu dizabilități (conform art.34 al Legii nr.60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități) (Cota obligatorie de angajare a persoanelor cu dizabilități respectată și aplicată)	-	-
Total	Acțiuni prevăzute în Matricea SNOFM pentru anii 2017-2018 15	Acțiuni incluse în PA 2017 1	Acțiuni incluse în PA 2018 7

Numărul de acțiuni referitoare la persoanele cu dizabilități prevăzute în Matricea SNOFM, incluse în planurile anuale de acțiuni din 2017 și 2018

2. Evaluarea gradului de realizare a acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni 2018

Direcția de acțiune 1.4 Promovarea economiei sociale

1.4.1. Elaborarea și promovarea proiectului hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de funcționare a Comisiei naționale pentru antreprenoriatul social

Termen de realizare Trimestrul III, 2018

Instituție responsabilă MEI

Parteneri Banca Mondială

Costuri de implementare (mii lei) În limitele mijloacelor financiare alocate

Indicatori stabiliți	Indicatori realizați	Descrierea progresului înregistrat
Hotărâre de Guvern elaborată și regulament aprobat	Realizat (aprecierea MSMPS) Realizat (aprecierea AOPD)	A fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 1165 din 28.11.2018 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei Naționale pentru Antreprenoriat Social și a listei genurilor de activitate ce constituie activități de antreprenoriat social (publicată în Monitorul Oficial 467-479/1292, 14.12.2018)

Comentariu:

Hotărârea Guvernului planificată în Planul de acțiuni, a fost aprobată în 2018 cu o depășire nesemnificativă a termenului. Actul normativ menționat a fost elaborat în baza Legii Nr. 223 din 02.11.2017 privind modificarea și completarea unor acte legislative⁷, prin care au fost puse bazele de reglementare ale antreprenoriatului social în Republica Moldova. Reglementările elaborate în perioada 2017-2018 sunt un pas important în recunoașterea fenomenului antreprenoriat social în RM, în contextul în care acesta este la primele faze de dezvoltare. Conceptul recunoscut de legislația în vigoare, pune accent în deosebi pe crearea oportunităților de incluziune în câmpul muncii a persoanelor din categorii defavorizate, ceea ce se pliază perfect pe noile măsuri de promovare a ocupării forței de muncă.

Recomandări:

- Includerea în Planurile anuale de acțiuni pe 2019-2021 a măsurilor restante, prevăzute în Matricea de acțiuni SNOFM la Direcția de acțiuni 1.4.
 - Creșterea gradului de conștientizare și informare a agenților economici și publicului larg cu privire la efectele economiei sociale
 - Dezvoltarea capacităților autorităților publice locale pentru promovarea întreprinderilor sociale
- Includerea în planurile de acțiuni anuale, în afară de acțiunile menționate, a altor măsuri care vor contribui la dezvoltarea antreprenoriatului social, printre care:⁸
 - Elaborarea unei Strategii Naționale Intersectoriale de Dezvoltare a Antreprenoriatului Social
 - Simplificarea procedurilor de obținere a statutului de întreprindere socială
 - Reglementarea legislativă a unui set de facilități fiscal și non-fiscale (în special pentru întreprinderile sociale de inserție) etc.

7

<http://lex.justice.md/md/372683%20LEGEA%20Nr.%20223%20din%2002.11.2017%20privind%20modificarea%20C5%9Fi%20completarea%20unor%20acte%20legislative>

⁸ Raport de analiza a situația privind antreprenoriatul social.

https://mei.gov.md/sites/default/files/raport_de_analiza_antreprenoriat_social.pdf

Dirrecția de acțiune 1.7 Asigurarea unei mai bune colectări a datelor pentru elaborarea, monitorizarea și evaluarea politicilor și programelor de ocupare

Acțiunea 1.7.2 Calcularea indicatorilor privind ocuparea persoanelor cu dizabilități

Termen de realizare Trimestrul III, 2018

Instituție responsabilă BNS

Parteneri MSMPS; ANOFM

Costuri de implementare (mii lei) În limitele mijloacelor financiare alocate

Indicatori stabiliți	Indicatori realizați	Descrierea progresului înregistrat
Indicatori statistici privind ocuparea persoanelor cu dizabilități diseminați publicului larg;	Realizat (aprecierea MSMPS) Realizat (aprecierea AOPD)	Ca rezultat al aprobării SNOFM, începând cu 2017, BNS colectează date privind rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități, prin cercetarea statistică "Ancheta forței de muncă în gospodării" Indicatorii privind ocuparea persoanelor cu dizabilități au fost colectate pentru prima dată și prezentați publicului larg în comunicatul de presă din 02 aprilie 2018 „Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea și șomajul în anul 2017”.⁹

Comentariu:

Există anumite limitări în cazul colectării datelor statistice despre angajarea persoanelor cu dizabilități prin ancheta forței de muncă. Numărul persoanelor cu dizabilități care sunt incluse în cercetare este destul de mic, aceștia pot nimeri sau nu în eșantionul gospodăriilor casnice monitorizate trimestrial.

Reprezentativitatea redusă în eșantionul total nu permite publicarea datelor statistice corelate cu alți indicatori: regiune, ocupație, vârstă, studii etc.

În cadrul Anchetei Forței de Muncă sunt incluse doar persoanele cu dizabilități care au gradul de dizabilitate certificat. Nu sunt aplicate setul de întrebări recomandat de Grupul de la Washington (UN Washington Group on Disability)¹⁰

Recomandări:

- Deși această acțiune a fost prevăzută pentru Planul de acțiuni 2018, este important de a continua în anii ce urmează colectarea indicatorilor statistici privind ocuparea persoanelor cu dizabilități inclusiv prin dezagregarea datelor pe profil teritorial, sexe, grupe de vârstă, tipul de dizabilitate etc.
- Este recomandată utilizarea concomitentă și a altor surse de date administrative deținute de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și capacității de Muncă și de Casa Națională de Asigurări Sociale. Pentru aceasta este nevoie de a crea baza de date electronică a Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și capacității de Muncă „Registrul național al persoanelor cu dizabilități”. Aceste baze de date ar putea fi corelate pentru a obține o informație mai cuprinzătoare despre profilul persoanelor cu dizabilități care sunt angajate în câmpul muncii.
- MSMPS ar fi nevoie să fie mai pro-activ solicitând indicatorii statistici de care are nevoie pentru a elabora politicile în domeniu.

Dirrecția de acțiune 2.1. Consolidarea legăturii dintre piața muncii și sistemul de formare profesională din Republica Moldova

⁹ Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea și șomajul în anul 2018 .

<http://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6328>

¹⁰ <http://www.washingtongroup-disability.com/>

Acțiunea 2.1.2. Dezvoltarea a 4 centre de ghidare în carieră în cadrul structurilor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă

Termen de realizare

Trimestrul , 2018

Instituție responsabilă

AOFM

Parteneri

Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri

Costuri de implementare (mii lei)

În limitele mijloacelor financiare alocate

Indicatori stabiliți	Indicatori realizați	Descrierea progresului înregistrat
4 centre de ghidare în carieră dezvoltate; - număr de beneficiari de servicii de ghidare în carieră pe grupe de vîrstă și gen	Nerealizat (aprecierea MSMPS) Nerealizat (aprecierea AOPD)	Conform raportului MSMPS această acțiune urmează a fi realizată în anul 2019. Motivul nerealizării în termen a acțiunii date este faptul că pe parcursul anului 2018 ANOFM a fost în proces de reorganizare. Instituțiile publice nu au oferite informații. Subdiviziunile teritoriale ale AOFG care gestionează Centrele respective nu colectează date referitor la numărul de beneficiari ai serviciilor Centrelor de ghidare în carieră care sunt și persoane cu dizabilități.

Comentariu:

Pe parcursul anului 2018 nu au fost create și dezvoltate alte Centre de ghidare în carieră. De asemenea, nu sunt disponibile date referitor la numărul de beneficiari ai serviciilor Centrelor de ghidare în carieră care sunt și persoane cu dizabilități.

În anul 2018, Centrele de Ghidare în Carieră Cahul, Soroca, Chișinău (2 sedii) au prestat servicii de orientare profesională și ghidare în carieră pentru mai multe persoane aflate în căutarea unui loc de muncă. În total au fost organizate 134 activități, cu participarea a 4785 beneficiari, inclusiv persoane cu dizabilități (elevi, tineri, persoane care sunt în căutarea unui loc de muncă). 551 beneficiari au fost testați prin intermediul Platformei Cognitrom Career Planner, iar 19 persoane cu dizabilități prin Platforma CASPER.

În cadrul discuțiilor de focus grup s-a constatat necesitatea acută de orientarea în carieră pentru tinerii cu dizabilități. Nici unul din participanți n-a beneficiat de careva **consiliere sau suport în alegerea profesiei viitoare**.

Cei care au făcut studii profesionale, au ales la recomandarea părinților, cunoscuților, asociațiilor obștești. Din acest motiv, majoritatea participanților nu practică nici o profesie, deși, unii au absolvit școli profesionale sau colegii.

„În școala sau unde am învățat niciodată nu sa vorbit despre orientare profesională, noi cumva ne alegem profesia și după cum sună și după prietenii noștri, când auzi de relații internaționale, sună frumos, îți imaginez că ... dar în realitate e alceva”

„Mi s-a recomandat la Școala profesională de croitorie, dar eu știu că ea pur și simplu o va frecventa deoarece ea nu citește, nu are ceva ca să-i placă, ea poate să mă ajute, să spele o farfurie de exemplu, dar până când nu are ceva în gând.”

Recomandări:

- Adaptarea serviciilor de orientare profesională și ghidare în carieră la necesitățile persoanele cu dizabilități
- Instruirea personalului Centrelor de ghidare în carieră, pentru a lucra cu persoane cu dizabilități.
- Colectarea datelor privind persoanele cu dizabilități, beneficiari ai Centrelor de ghidare în carieră și STOFM. Crearea unei baze de date electronice pentru evidența beneficiarilor în căutarea unui loc de muncă.

Direcția de acțiune 2.4. Asigurarea accesului grupurilor vulnerabile la educație și formare profesională

Acțiunea 2.4.1. Monitorizarea și controlul procesului de asigurare a accesului fizic al persoanelor cu dizabilități în instituțiile de învățământ

Termen de realizare

Trimestrul , 2018

Instituție responsabilă

MECC

Parteneri

MSMPS

Costuri de implementare (mii lei) În limitele mijloacelor financiare alocate

Indicatori stabiliți	Indicatori realizați	Descrierea progresului înregistrat
- Acces fizic pentru persoanele cu dizabilități în instituții de învățământ asigurat; 5 instituții de învățământ cu acces fizic pentru persoanele cu dizabilități asigurat;	În curs de realizare (aprecierea MSMPS) Nerealizat (aprecierea AOPD)	Guvernul a raportat că indicatorul este în curs de realizare iar 2 centre de excelență: Centrul de Excelență în Industria ușoară și Centrul de Excelență în Medicina si Farmacie „Raisa Pacalo” sunt asigurate cu acces fizic pentru persoanele cu dizabilități.

Comentariu:

Numărul de instituții raportate este prea mic, pentru a asigura o schimbare reală și asigura accesul al educație profesională a persoanelor cu dizabilități, luând în calcul că sunt 89 instituții de învățământ profesional din republică.

În cadrul vizitelor de monitorizare (efectuate în octombrie 2019) la aceste două instituții indicate în raportul Guvernului, s-a constatat că **ele nu sunt accesibile**. De asemenea, s-a constatat că nu au fost respectate nici una din recomandările formulate în *Raportul de evaluare și analiză tehnică a Centrelor de excelență din subordinea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării* elaborat de AOPD și Asociația Motivație din Moldova din octombrie 2018.

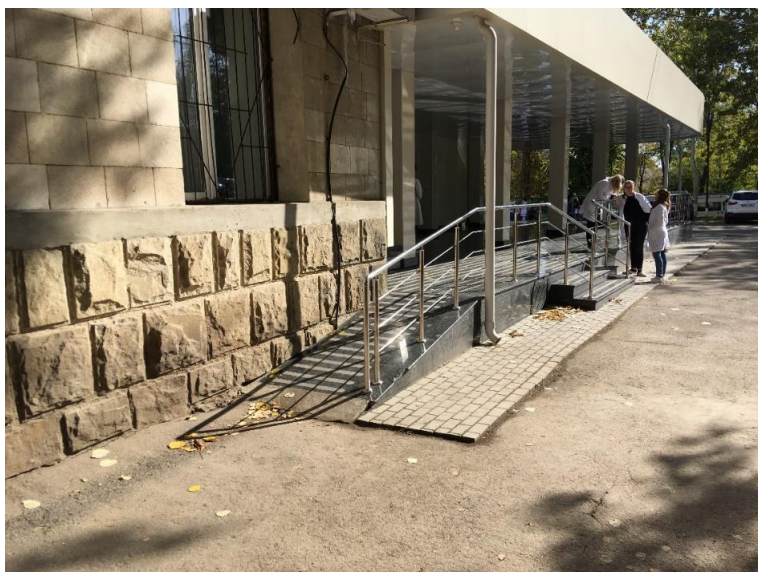
Evaluarea accesibilității clădirilor menționate a fost realizată în corespundere cu normativele naționale în construcții: CP C.01.02:2018. Clădiri și construcții. Prevederi generale de proiectare cu asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități, SM ISO 21542:2016 Construcții imobiliare. Accesibilitate și utilizabilitate a mediului de construcție. Au fost luate în considerație următoarele aspecte cheie ale accesibilității unei clădiri: 1. Drumul de acces la clădire; 2. Intrarea în clădire; 3. Circulația în interior; 4. Blocurile sanitare; 5. Mobilierul și echipamentul.

HOLUL CENTRULUI DE EXCELENȚĂ ÎN MEDICINA SI FARMACIE „RAISA PACALO” FĂRĂ RAMPE ÎN INTERIOR

Centrul de excelență în Medicina si Farmacie „Raisa Pacalo” nu dispune de rampe în interior care ar permite accesul în sălile de la etajul 1 (parter). De asemenea, grupurile sanitare din blocul de studii și cele

cămine nu sunt accesibile. Teritoriul adiacent este parțial accesibil, fiind prezente multiple trepte și borduri pe căile de deplasare.

RAMPA DE LA INTRARE

TREPTELE LA INTRARE ÎN CĂMINUL
STUDENTESC AL CEMF „RAISA
PACALO”

Rampa de la intrare în clădirea Centrului de Excelență în Medicina și Farmacie „Raisa Pacalo” are o înclinație de 19% față de 8%, conform normativelor tehnice naționale. Lipsesc barele de suport pe ambele părți a rampei.

CĂMINELE CENTRULUI DE EXCELENȚĂ ÎN INDUSTRIA UȘOARĂ.

Căminele centrului de excelență în industria ușoară nu dispun de rampe de acces la intrare, au multiple trepte și borduri pe căile de deplasare. Grupurile sanitare nu sunt adaptate la necesitățile persoanelor dizabilități.

Conform informație prezentate de MECC, pe parcursul anului 2018, următoarele instituții de învățământ superior din Republica Moldova au accesibilizat fizic blocurile de studii și căminele în scopul facilitării accesului persoanelor cu dizabilități:

- Universitatea de Stat din Moldova – un lift în blocul de studii, o rampă la blocul de studii.
- Universitatea Tehnică a Moldovei – o rampă la blocul căminului nr. 2.

- Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport – o rampă la blocul central de studii.
- Universitatea de Stat din Tiraspol – o rampă la blocul de studii, str. Cheltuială 11 și o rampă la blocul căminului nr.1.
- Academia de Studii Economice - în proces de construcție un bloc nou de studii, conform standardelor.
- Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”- a fost elaborat proiectul accesibilizării a 2 blocuri de studii și a unui cămin.
- Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul – o rampă la blocul nr. 2 și la blocurile căminelor nr. 1 și nr. 2.

În cadrul vizitelor de monitorizare s-a constatat că rampa construită la Blocul 4 nu corespunde normativelor de accesibilitate, în special pentru că are gradul de înclinație de 17%, comparativ cu 8% cât este cerut de normativele naționale. De asemenea, în interiorul blocului există câteva trepte care fac imposibilă accesul mai departe a unei persoane utilizator de scaun rulant.

RAMPA LA BLOCUL DE STUDII NR 4, UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
CU GRADUL DE ÎNCLINAȚIE 17% FAȚA DE 8% CONFORM NORMATIVELOR TEHNICE NAȚIONALE

În cadrul focus grupurilor participanții au menționat că cele mai mari dificultăți de adaptare, elevii din școlile profesionale și gimnazii, le au în cămine. Căminele studentești nu sunt adaptate deloc la necesitățile persoanelor cu dizabilități.

Conform informațiilor oferite, la solicitarea noastră, de MECC, în luna octombrie 2019, în republică activau 12 centre de excelență, 42 școli profesionale și 35 colegii. În total 89 instituții de învățământ profesional tehnic. Circa o treime din aceste instituții au raportat că dispun de rampe de acces (31 de instituții au rampe intrare și 3 au și rampe pe interior). A șaptea parte din instituțiile educaționale au raportat că dispun de grupuri sanitare accesibile (12 instituții).

Reieșind din tempoul și calitatea acțiunilor întreprinse considerăm că acțiunea dată poate fi considerată "nerealizată".

Recomandări:

- **Stabilirea unor indicatori realizabili, dar care vor permite atingerea unui progres în implementare măsurilor prevăzute de SNOFM.**
Ținând cont de faptul că sunt 89 de instituții de învățământ profesional (colegii, centre de excelență, școli profesionale) este necesar stabilirea unui indicator de cel puțin 10-15 instituții anual pentru a asigura o realizare eficientă a SNOFM.
- **Să se asigure respectarea normativelor naționale în accesibilitate în realizarea lucrărilor de reparație a clădirilor.** Trezește o deosebită îngrijorare calitatea joasă a lucrărilor de accesibilitate, manifestată prin ne respectarea reglementărilor tehnice în vigoare. Astfel majoritatea lucrărilor sunt realizate numai formal, iar instituția rămâne inaccesibilă sau doar parțial accesibilă.

Dirrecția de acțiune 2.4. Asigurarea accesului grupurilor vulnerabile la educație și formare profesională

Acțiunea 2.4.2. Asigurarea instituțiilor de învățământ profesional cu resurse didactice, echipamente, programe, condiții adaptate necesităților persoanelor cu dizabilități;

Termen de realizare Trimestrul , 2018

Instituție responsabilă

MECC

Parteneri

MSMPS

*Costuri de implementare (mii lei)*În limitele mijloacelor financiare alocate

Indicatori stabiliți	Indicatori realizați	Descrierea progresului înregistrat
- O instituție de învățământ care aplică programe adaptate; - număr de persoane cu dizabilități integrate în instituțiile de învățământ profesional tehnic	În curs de realizare (aprecierea MSMPS) În curs de realizare (aprecierea AOPD)	La 25.09.2018 a fost emis ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1430 Cu privire la aprobarea Reperelor metodologice privind educația incluzivă în învățământul profesional tehnic. Prin ordin a fost aprobată perioada de experimentare a educației incluzive în învățământul profesional tehnic, 01.10.2018-22.06.2020, reperele metodologice și lista instituțiilor de învățământ profesional tehnic care vor experimenta implementarea Reperelor metodologice – 9 instituții.

Comentariu:

Proiectul pilot de educație incluzivă în instituțiile de învățământ profesional tehnic este realizat cu suportul tehnic al Ministerului Federal al Educației al Austriei prin intermediul organizației KulturKontakt. În cadrul acestui proiect în ianuarie 2018 a fost publicat un studiu de evaluare a situației *Studiul calitativ privind învățământul profesional tehnic incluziv în Republica Moldova*. Studiul a constatat că există următoarele necesități majore :

- Îmbunătățirea cadrului normative
- Dezvoltarea unui know how metodologic
- Îmbunătățirea accesului la infrastructură
- Asigurarea unei tranziții pe piața muncii

Pe parcursul anului 2019 proiectul KulturKontakt a realizat traininguri pentru 9 instituții incluse în programul pilot și pentru 3 servicii de asistență pedagogică (SAP) din Chișinău, Bălți și Râșcani. Temele instruirilor au cuprins: ce este incluziunea?, individualizarea curriculei, metode didactice, evaluarea performanțelor orientate pe competențe.

La sfârșitul anului de studii 2018-2019, Ministerul a recepționat de la instituțiile de învățământ profesional tehnic informația privind numărul de elevi cu cerințe educaționale speciale/dizabilități. În 12 Centre de excelență învață 172 elevi cu CES. În total în cele 89 instituții educaționale care fac formare profesională învață 845 elevi cu CES.

Instituțiile incluse în programul de experimentare a Reperelor metodologice aveau următorul număr de studenți cu CES:

Centrul de excelență în informatică și tehnologii informaționale - 5

Centrul de excelență în servicii și prelucrarea alimentelor - 11

Centrul de excelență în energetică și electronică – 32

Colegiul Tehnologic din Chișinău – 6

Colegiul Agroindustrial din Rîșcani - 16

Școala Profesională nr. 7, mun. Chișinău - 6

Școala Profesională nr. 11, mun. Chișinău - 129

Școala Profesională nr. 5, mun. Bălți – 12

Școala Profesională or. Rîșcani – 50

Media studenților cu CES în toate cele 89 de instituții pe republică este 9 persoane la o instituție. Observăm că în program sunt 3 instituții care au un număr de studenți cu CES sub medie.

În toate cele 89 de instituții activează doar 4 cadre didactice de sprijin, 30 psihologi și un psihopedagog. Este evident că acest număr de cadre didactice de sprijin nu poate fi suficient pentru a acoperi necesitățile pentru elevii cu dizabilități.

Recomandări:

- Integrarea graduală a altor instituții în proiectul pilot și extinderea bunelor practici și pentru alte instituții de învățământ profesional.
Identificarea unor soluții pentru a acoperi necesitățile privind cadre didactice de sprijin și alte necesități educaționale speciale ale elevilor cu dizabilități.

Diracția de acțiune 3.4. Diversificarea serviciilor și extinderea pachetelor personalizate pentru grupurile vulnerabile

Acțiunea 3.4.9. Suport la angajarea în câmpul muncii a persoanelor din grupurile vulnerabile: persoane cu dizabilități, persoane eliberate din detenție, persoane de etnie romă, tineri pînă la 25 ani

Termen de realizare Trimestrul , 2018

Instituție responsabilă AOFM

Parteneri Autoritățile Administrației Publice Locale; Congresul Autorităților

Locale din Moldova

Costuri de implementare (mii lei) În limitele mijloacelor financiare alocate

Indicatori stabiliți	Indicatori realizați	Descrierea progresului înregistrat
Număr de persoane cu dizabilități angajate	Realizat (aprecierea MSMPs) În curs de realizare (aprecierea AOPD)	Pe parcursul anului 2018, la subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (STOFM), sau înregistrat cu statut de șomer 621 persoane cu dizabilități dintre care au fost plasate în câmpul muncii 275 șomeri cu dizabilități.

Comentariu:

Pe parcursul anului 2018, la subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (STOFM), sau înregistrat cu statut de șomer 621 persoane cu dizabilități (1,7% din nr. total de șomeri înregistrați), din care 258 femei (41,5% femei). În rezultatul prestării serviciilor, inclusiv de intermediere a muncii, au fost plasați în câmpul muncii 275 șomeri cu dizabilități (44,3% din nr. persoanelor cu dizabilități înregistrate), din care 83 femei (30,2% din nr. șomerilor cu dizabilități angajați total)

Potrivit datelor indicate se observă că rata adresării și respectiv a plasării în câmpul muncii a femeilor este mai mică comparativ cu cea a bărbaților.

În scopul facilitării integrării pe piața muncii, au urmat cursuri de formare profesională gratuite 58 persoane cu dizabilități (9,3% din nr. total de persoane cu dizabilități înregistrate).

Persoanele cu dizabilități cel mai des au optat pentru meseriile/profesiile de bucătar (17,2%), contabil (13,8%), operator calculator (12,1%), frizer (8,6%), manichiurist și operator în sala de cazane (cîte 6,9%), lăcătuș- instalator tehnica sanitară și țesător covoare (cîte 5,2%), barmen, cofetar, croitor și țimplar (cîte 3,4%) ș.a. După absolvirea cursurilor au fost plasate în câmpul muncii 51 persoane cu dizabilități (87,9%), dintre care 17 persoane s-au angajat de sine stătător.

După cum este specificat în tabelul de mai jos (Figura 4), numărul total al persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer are o pondere substanțial mai mică (1871 persoane în raport cu 2310 persoane adresate în perioada anilor 2014-2018) spre deosebire de persoanele cu dizabilități aflate în căutarea unui loc de muncă fără statut de șomer adresate la AOFM.

Motivația de a putea fi plasat/ă în câmpul muncii este descurajată așadar de temerea de a pierde subsidiile acordate în legătură cu pensia de dizabilitate.

Figura 4. Repartizarea persoanelor cu dizabilități pe servicii prestate de STOFM

	2014	2015	2016	2017	2018	Total

Nr. șomerilor beneficiari de servicii de intermediere a muncii din rândul persoanelor cu dizabilități (% din nr. total al persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer)	300 50,2%	344 39,2%	364 47,1%	507 74,6%	356 57,3%	1871 52,7%
Nr. șomerilor absolvenți ai cursurilor de formare profesională din rândul persoanelor cu dizabilități (% din nr. total al persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer)	65 10,9%	77 8,78%	83 10,8%	76 11,2%	58 9,3%	359 10,1%
Nr. șomerilor antrenați la lucrările publice din rândul persoanelor cu dizabilități (% din nr. total al persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer)	18 3,0%	52 5,93%	40 5,2%	38 5,6%	65 10,5%	213 6,0%
Nr. de șomeri beneficiari de alocație de integrare sau reintegrare profesională din rândul persoanelor cu dizabilități (% din nr. total al persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer)	32 5,4%	36 4,1%	25 3,2%	23 3,4%	30 4,8%	146 4,1%
Nr. de șomeri beneficiari de ajutor de șomaj din rândul persoanelor cu dizabilități (% din nr. total al persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer)	119 20,0%	96 10,9%	146 18,9%	261 38,4%	206 33,2%	828 23,3%
Nr. de persoane cu dizabilități aflate în căutarea unui loc de muncă fără statut de șomer adresate la AOFM	896	404	342	282	386	2310
Nr. de șomeri beneficiari de servicii de reabilitare profesională	-	20	-	24	9	53

Din toți participanții la discuții în focus grup, numai cîțiva s-au adresat pentru angajare la STOFM. STOFM nu dispune de un complex de servicii destinate persoanelor cu dizabilități, pentru a le ajuta să se angajeze. Oferta de acre au beneficiat persoanele cu dizabilități sa redus la propunerea de cursuri de instruire. La unul din respondenți interacțiunea s-a rezumat la o discuție simplă, altcuiva i s-au propus cursuri de calificare, dar, care n-au ajutat la găsirea unui loc de muncă.

„Am avut tangențe cu cei de la AOFM și ceea ce am înțeles eu că nu este prea bine este că ei nu au programe pentru persoanele cu dizabilități, nu au ce le oferi, nu sînt incluse în lista ceea pentru persoane care nu au făcut școală.”.

„Da, eu am făcut cursuri de vânzător-consultant, am învățat bine, am dat examenul, dar din păcate iarăși nu mi sa permis să mă angajez, deja statura, nu ajung la rafturi, nu mai nu știu ce ...”.

Majoritatea participanților la discuții au manifestat dorința de a fi angajați pentru ași asigura un venit propriu, dar nu știu cum ar putea să se angajeze:

„Ași vrea foarte mult să mă căsătoresc, să am o familie și să mă întrețin eu singur, adica să lucrez și să-mi hrănesc singur familia, să nu mă întrețină părinții... până când nu văd rezolvarea problemei, la mine în sat de exemplu.”.

Recomandări:

- Dezvoltarea serviciilor de suport în angajare prestate de către subdiviziunile teritoriale de ocupare a forței de muncă sau contractate de la organizațiile societății civile,
- Sporirea imaginii pozitive a angajării în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități

Direcția de acțiune 3.4. Diversificarea serviciilor și extinderea pachetelor personalizate pentru grupurile vulnerabile

Acțiunea 3.4.10. Organizarea campaniilor de informare și sensibilizare a societății, angajatorilor, partenerilor sociali cu privire la integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități, tinerilor, migranților și a victimelor traficului de ființe umane

Termen de realizare

Trimestrul , 2018

Instituție responsabilă

AOFM

Parteneri

Asociația „Motivația”; Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Organizația Internațională a Muncii; Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare; zonele economice libere

Costuri de implementare (mii lei) În limitele mijloacelor financiare alocate

Indicatori stabiliți	Indicatori realizați	Descrierea progresului înregistrat
Număr de campanii de informare organizate	Realizat (aprecierea MSMPs) În curs de realizare (aprecierea AOPD)	În perioada 03-08 decembrie 2018 sub patronajul ANOFM în comun cu STOFM a derulat <i>Campania de sensibilizare</i> consacrată Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități;

Comentariu:

Din raportul Guvernului se poate vedea că a fost realizată o singură campanie de sensibilizare - consacrată Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități. Campania a avut un caracter informativ în rândul persoanelor cu dizabilități și de sensibilizare în rândul angajatorilor. La activitățile organizate cu prilejul campaniei au participat în medie pe raion - 28 persoane cu dizabilități pe regiune și 5 agenți economici.

Datele descrise în tabelul desfășurării Campaniei pe centrele raionale, denotă o diferențiere majoră în ceea ce privește numărul de activități tematice desfășurate, precum și numărul de persoane sensibilizate (Cahul 8 acțiuni cu prezența a 270 persoane cu dizabilități, Edineț – 1 acțiune, 2 persoane cu dizabilități prezente, etc.)

Figura 5. Activități organizate de STOFM cu ocazia Zilei internaționale a persoanelor cu dizabilități

Nr. crt	Denumirea subdiviziunii	Activități organizate cu pers. cu diz. aflate în căutarea unui loc de muncă	Nr. persoanelor cu dizabilități participante	Din care, șomeri cu dizabilități	Activități organizate cu agenții economici	Nr. agenților economici participanți
1.	Basarabeasca	1	8	1	-	-
2.	Briceni	3	15	5		
3.	Cahul	8	270	8	-	-
4.	Călărași	3	10	2	2	15
5.	Cimișlia	1	23	-	-	-
6.	Criuleni	1	24	10	-	-
7.	Drochia	1	9	4	-	-
8.	Dubăsari	1	12	12	2	8
9.	Edineț	1	2	2	1	5
10.	Florești	2	16	5	-	-
11.	Glodeni	2	123	17	-	-
12.	Ialoveni	1	30	6	-	-
13.	Leova	1	15	15		
14.	Nisporeni	2	26	-		-
15.	Ocnita	1	10	10	-	-
16.	Orhei	2	32	15	-	-
17.	Rezina	1	5	2	1	7
18.	Sîngerei	2	14	6	2	16
19.	Șoldănești	1	8	5	-	-

20.	Soroca	1	6	5	1	4
21.	Ștefan-vodă	2	33	1	-	-
22.	Strășeni	-	-	-	2	47
23.	Telenești	1	12	7	-	-
24.	Ungheni	2	15	12	-	-
25.	mun.Chișinău	5	11	5	2	11
26.	mun.Bălți	2	19	8	1	5
27.	UTAG	1	15	2	1	15
	TOTAL	49	763	158	15	133

La discuțiile de focus grup, participanții au afirmat că **mulți angajatori nu cunosc legislația**, sau nu vor să-și asume riscuri legate de angajarea unei persoane cu dizabilități, din cauza unor prejudecăți:

„Am avut și experiența de a merge direct la angajator cu o persoană și iarăși avem un gol că agenții economici uneori cred că dacă eu o să iau o persoană cu dizabilitate la lucru, eu încalc ceva. Dar, de fapt el e obligat să ia persoane cu dizabilități la lucru.”

„...angajatorul mă întrebă dacă văd sau nu, eu la rîndul meu am cerut perioadă de probă, nu mi-a dat”

Unii respondenți au simțit ostilitate din partea colegilor și a angajatorului și au fost nevoiți să se concedieze după o scurtă perioadă de activitate.

Recomandări:

- Campaniile de informare să fie direcționate către angajatori și societatea în general. Pentru a spori eficiența lor, campaniile ar trebui să aibă un plan de comunicare, mesaj, logotip, grup țintă, mijloace de comunicare etc.
- Campaniile ar putea fi planificate la nivel național de AO FM și realizate pe o perioadă de câțiva ani cu ajutorul STOFM.
- STOFM ar putea să organizeze evenimente de sensibilizare în colaborare cu ONG-urile din domeniu.

3. Studiu de caz (raionul Criuleni)

Evaluarea gradului de realizare a Planului național de acțiuni pe anul 2018 pentru implementarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021 (din perspectiva incluziunii persoanelor cu dizabilități în raionul Criuleni).

Direcția de acțiune 2.4. Asigurarea accesului grupurilor vulnerabile la educație și formare profesională

Acțiunea 2.4.1. Monitorizarea și controlul procesului de asigurare a accesului fizic al persoanelor cu dizabilități în instituțiile de învățământ

Potrivit informației oferite Centrului pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități de către Ministerului Educației, Culturii și Cercetării scrisoarea Nr. 07-09/ 3785 din 23.07.2019 privind realizarea acțiunilor 2.4.1. și 2.4.2. din *Planul de acțiuni* pe anul 2018 pentru implementarea Strategiei Naționale de Ocupare a Forței de Muncă 2017-2021 în Școala profesională din or. Criuleni au fost înscriși la studii 29 elevi cu cerințe educaționale speciale /dizabilități fără a oferi careva detalii cu privire la ce tip de dizabilitate (senzorială (vedere sau auz) locomotorie (utilizatori de scaun rulant, altele), intelectuală psihosocială) au elevii înscriși la studii în această instituție de învățământ.

În ceea ce privește asigurarea condițiilor de accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități atât în cadrul școlii profesionale cât și în căminele aflate la balanța acestora nu au fost întreprinse careva măsuri de accesibilizare.

Intrarea principală în Școala Profesională or. Criuleni

Intrarea în Școala Profesională or. Criuleni

Intrarea în atelierul de lucru nr. 4

Intrarea în căminul nr. 1

Intrarea în căminul nr. 2

Treptele din interiorul căminului

Calea de acces spre cantina școlii profesionale

Acțiunea 2.4.2. Asigurarea instituțiilor de învățământ profesional cu resurse didactice, echipamente, programe, condiții adaptate necesităților persoanelor cu dizabilități.

Potrivit aceleiași scrisori menționate mai sus "Datele detaliate privind tipul de dizabilitate, condițiile de acces în cadrul instituției de învățământ profesional tehnic, programe adaptate etc, se vor oferi după data de 15 octombrie 2019, în urma prezentării rapoartelor de activitate a acestora pentru anul de studii 2018-2019". Menționăm că această informație până în prezent de către Minister nu a fost oferită.

Acțiunea 3.4.9. Suport la angajarea în câmpul muncii a persoanelor din grupurile vulnerabile: persoane cu dizabilități, persoane eliberate din detenție, persoane de etnie romă, tineri pînă la 25 ani

Potrivit informației oferite Centrului pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități de către Direcția privind Ocuparea Forței de Muncă Criuleni, nr. 37 din 16 octombrie 2019, pe parcursul anului 2018 la Direcția Ocuparea Forței de Muncă Criuleni au fost înregistrați 555 șomeri dintre care 284 bărbați și 271 femei dintre care 22 persoane cu dizabilități, 11 dintre care au fost angajate acestea fiind 8 bărbați și 3 femei.

Pe parcursul anului 2017 au fost înregistrați 664 șomeri dintre care 337 bărbați și 327 femei dintre 22 persoane cu dizabilități 10 dintre care au fost angajate acestea fiind 5 bărbați și 5 femei.

Pe parcursul anului 2016 au fost înregistrați 747 șomeri dintre care 399 bărbați și 348 femei dintre care 10 persoane cu dizabilități 7 dintre care au fost angajate acestea fiind 6 bărbați și 1 femeie.

Pe parcursul anului 2015 au fost înregistrați 770 șomeri dintre care 379 bărbați și 391 femei dintre care 15 persoane cu dizabilități, 5 dintre care au fost angajate acestea fiind 4 bărbați și 1 femeie.

Pe parcursul anului 2014 au fost înregistrați 577 șomeri dintre care 301 bărbați și 276 femei dintre care 8 persoane cu dizabilități, 7 dintre care au fost angajate acestea fiind 2 bărbați și 5 femei

Tipul de servicii oferite de către Direcția Ocupării Forței de Muncă Criuleni :

- Servicii de informare și consiliere profesională
- Servicii de mediere
- Serviciile de orientare și formare profesională sînt oferite de organul teritorial pentru ocuparea forței de muncă conform programului individual de reabilitare și incluziune socială a persoanei cu dizabilități;
- Serviciile de reabilitare profesională sînt oferite de Centrul Republican Experimental de Protezare, Ortopedie și Reabilitare și de instituțiile și centrele de reabilitare specializate, în conformitate cu recomandările conținute în programul individual de reabilitare și incluziune socială.
- Lucrări publice în folosul comunității
- Stimulare a angajatorilor la încadrarea absolvenților

Măsuri pasive:

- ajutor de șomaj
- lucrări publice
- alocația de integrare și reintegrarea profesională
- servicii de preconcediere

Analizând numărul persoanelor cu dizabilități deservite de STOFM Criuleni, observăm o dinamică pozitivă. Procentajul persoanelor cu dizabilități cu statu de șomer înregistrate în STOFM Criuleni în 2018 a fost de 4%, fiind mai mare decât media pe republică - 1,9%. De asemenea, ponderea persoanelor cu dizabilități anajate în câmpul muncii, din numărul de șomeri este mai mare în Criuleni, fiind de 50%, comparativ cu 44,3% pe republică.

Acțiunea 3.4.10. Organizarea campaniilor de informare și sensibilizare a societății, angajatorilor, partinerilor sociali cu privire la integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilitati, tinerilor, migrantilor și a victimelor traficului de ființe umane

Conform informației oferite de către Direcția Ocupării Forței de Muncă Criuleni partenerii acesteia în promovarea incluziunii în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități sunt: Asociația Obștească Femeia și Copilul Protecție și Sprijin, or. Criuleni; Direcția Asistență Socială și Protecție a familiei; Agenții economici din raionul Criuleni; Administrația publică locală.

Campaniile de informare organizate cu menținerea publicului țintă din raionul Criuleni realizate de către Direcția Ocupării Forței de Muncă și parteneri sunt:

Campaniile de informare organizate cu mentinerea publicului țintă din raionul Criuleni:	Anul 2018	Anul 2017	Anul 2016	Anul 2015	Anul 2014
Cu șomerii înregistrați la Agenția Ocuparea Forței de muncă Criuleni anii 2014-2018; Parteneri Administrațiile publice locale; Parteneri A.O. Femeia și Copilul Protecție și Sprijin, or. Criuleni; Parteneri Direcția Asistență Socială și Protecție a familiei; Parteneri Agenții economici din raionul Criuleni. Tîrgurile muncii, organizate an de an de către Agenția Ocuparea Forței de Muncă Criuleni, în parteneriat cu Consiliul Raional Criuleni și cu Agenții economici pe parcursul anului 2018, și în dinamică pe 5 ani (2014 – 2018).	Seminare informative: consacrate „Zilei internaționale a Tineretului”; „Ajutor Angajare”; Campania națională de informare și sensibilizare a publicului „Săptămîna de luptă împotriva traficului de ființe umane”, Seminar informativ „Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane”; Compania de sensibilizare consacrată Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități Seminar instructiv în tehnici și metode de căutare a unui loc de muncă; Seminar informativ „Pașii pentru viitorul tau de succes”; Seminar informativ „Ajutor Angajare”; Seminar instructiv în Tehnici și metode de căutare a unui loc de muncă, șomerilor și persoanelor cu dizabilități, Pașii esențiali în căutarea unui loc de	Campania națională de informare și sensibilizare a publicului „Săptămîna antitrafic”, Seminar informativ „Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane”; Desfășurarea Atelierului de lucru Cu privire la procedura privind activitatea de informare și consiliere profesională „Angajarea persoanelor cu Dizabilități Vis sau Realitate”; Compania de sensibilizare consacrată Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități, Seminare informative: „Solidaritate și toleranță față de persoanele cu dizabilități”; „Cum să ne pregătim pentru un interviu”; Interviuri de angajare; „Ce nu trebuie să spui la un interviu de angajare”; Consultații în grup: „Informarea despre serviciile AOFM	Seminar informativ „Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane”; Seminar informativ consacrat „Zilei internaționale a Tineretului”; Compania de sensibilizare consacrată Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități; Consultații în grup: Informarea despre serviciile AOFM Criuleni; Seminare instructive în tehnici și metode de cautarea unui loc de muncă: „Perfectarea CV”; „Cum să ne pregătim pentru un interviu”; Ce este un interviu de angajare; „Cum se scrie o scrisoare de intenție”; Clubul Muncii, Tîrgul Muncii	Sensibilizarea opiniei publice vizavi de situația persoanelor cu dizabilități, consacrate „Zilei Internaționale a persoanelor cu dizabilități”: Masă rotundă și Seminare informative: „Respect și valoare pentru fiecare” cu șomerii în căutarea de lucru și cu Agenții economici din teritoriu; „Drepturile și obligațiile șomerului din categoria social vulnerabile”; Consultații în grup: „Cum să ne pregătim pentru un interviu”; Ce este un interviu de angajare; „Ce nu trebuie să spui la un interviu de angajare”; Seminare instructive în tehnici și metode de căutare a unui loc de muncă „Cum se scrie o scrisoare de intenție”, „Elaborarea scrisorii de motivație”, „Perfectarea CV”; Seminar informativ în domeniul orientării și formării	Seminare informative: „Serviciile prestate de AOFM”; „Drepturile și obligațiile șomerului din categoria social vulnerabile”; „Utilizarea Tehnologiilor informaționale și de comunicare”; „Cererea și oferta pe piața muncii”; Clubul Muncii, „Măsuri de prevenire a somajului, serviciile de preconcediere”; Tîrgul Muncii.

	muncă, Întocmirea corectă a CV-ului, Identificarea locurilor de muncă vacante corespunzătoare; Clubul Muncii cu genericul „Cererea și Oferta pe piața muncii”; Tîrgul Muncii.	Criuleni”; „Tehnici și metode de căutarea a unui loc de muncă”. Organizarea și desfășurarea seminarului informativ: „Informarea tinerilor despre serviciile prestate și Barometrul Profesiilor la Ziua Ușilor Deschise”; Clubul Muncii, Tîrgul Muncii.		profesionale; Seminar de instruire cu persoane cu dizabilități, practica scrierii unui CV; Clubul Muncii, Tîrgul Muncii	
--	---	--	--	---	--

...

4. Concluzii și recomandări

CONSTATĂRI MAJORE

- Comparând Matricea de acțiuni SNOFM cu planurile de acțiuni 2017 și 2018, putem observa că doar jumătate din acțiunile prevăzute în Matricea de acțiuni SNOFM au fost incluse în planurile anuale.

Sinteza gradului de realizare a indicatorilor

Acțiunea	Realizată	Parțial realizată/în curs de realizare	Nerealizată
1.4.1.Elaborarea și promovarea proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de funcționare a Comisiei naționale pentru antreprenoriatul social	✓		
1.7.2. Calcularea indicatorilor privind ocuparea persoanelor cu dizabilități	✓		
2.1.2. Dezvoltarea a 4 centre de ghidare în carieră în cadrul structurilor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă			✓
2.4.1 Monitorizarea și controlul procesului de asigurare a accesului fizic al persoanelor cu dizabilități în instituțiile de învățământ			✓
2.4.2. Asigurarea instituțiilor de învățământ profesional cu resurse didactice, echipamente, programe, condiții adaptate necesităților persoanelor cu dizabilități		✓	
3.4.9. Suport la angajarea în câmpul muncii a persoanelor din grupurile vulnerabile: persoane cu dizabilități, persoane eliberate din detenție, persoane de etnie romă, tineri pînă la 25 ani		✓	
3.4.10. Organizarea campaniilor de informare și sensibilizare a societății, angajatorilor, partenerilor sociali cu privire la integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități, tinerilor, migrantilor și a victimelor traficului de ființe umane		✓	
Total	2	3	2

- Trezește îngrijorare calitatea joasă în realizării unor acțiuni, de exemplu "2.4.1. Monitorizarea și controlul procesului de asigurare a accesului fizic al persoanelor cu dizabilități în instituțiile de învățământ" Se constată inaccesibilitatea instituțiilor publice și nerespectarea reglementărilor naționale de accesibilitate în cazul realizării lucrărilor de renovare a instituțiilor de învățământ.
- Toate activitățile planificate pentru anul 2018 au fost "în limitele mijloacelor financiare alocate". Se recomandă de a identifica resurse financiare pentru realizarea activităților în special pentru: îmbunătățirea accesibilității instituțiilor educaționale, creșterea accesibilității serviciilor STOFM

RECOMANDĂRI

MSMPS	• Inițierea aprobării unei Hotărâri de Guvern privind completarea SNOFM pentru a stabili /revedea țintele majore 11 și 12. Mai cu seamă că SNOFM prevede faptul că țintele vor fi revizuite la mijlocul termenului de implementare a Strategiei. • A asigura că în planurile anuale să fie prevăzute toate acțiunile planificate în Matricea de acțiuni SNOFM, pentru realizarea corespunzătoare a obiectivelor și țăintelor SNOFM. Doar jumătate de acțiunile privind persoanele cu dizabilități prevăzute în Matricea SNOFM pentru anul 2018 au fost incluse în Planul de acțiuni 2018. Pentru a asigura realizarea țintelor SNOFM privind creșterea angajării este important ca acțiunile să nu fie omise: în special acțiuni legate de îmbunătățirea accesului la sediile SNOFM pentru persoanele cu dizabilități, adaptarea serviciilor SNOFM la necesitățile persoanelor cu dizabilități, oferirea serviciilor de angajare asistată, măsuri afirmative, creșterea oportunităților de auto-angajare pentru persoanele cu dizabilități etc. • Îmbunătățirea bazelor de date pentru o utilizare mai eficientă a datelor administrative deținute de CNAS și de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, pentru a obține date dezagregate privind persoanele cu dizabilități
BNS	• Îmbunătățirea colectării datelor statistice privind persoanele cu dizabilități. Aplicarea setului de întrebări recomandat de UN Washington Group on Disability la colectarea datelor statistice privind persoanele cu dizabilități.
MEI	Realizarea măsurilor pentru dezvoltarea antreprenoriatului social, inclusiv prin: ○ Creșterea gradului de conștientizare și informare a agenților economici și publicului larg cu privire la efectele economiei sociale. ○ Dezvoltarea capacităților autorităților publice locale pentru promovarea întreprinderilor sociale ○ Elaborarea unei Strategii Naționale Intersectoriale de Dezvoltare a Antreprenoriatului Social ○ Simplificarea procedurilor de obținere a statului de întreprindere socială ○ Reglementarea legislativă a unui set de facilități fiscale și non-fiscale (în special pentru întreprinderile sociale de inserție) etc.
AOFM	• Adaptarea serviciilor de orientare profesională și ghidare în carieră oferite de Centrele de Ghidare, în carieră la necesitățile persoanele cu dizabilități. • Instruirea personalului Centrelor de ghidare în carieră și SNOFM pentru a lucra cu persoane cu dizabilități. • Colectarea datelor privind persoanele cu dizabilități, beneficiari ai Centrelor de ghidare în carieră și SNOFM. Crearea unei baze de date electronice pentru evidența beneficiarilor în căutarea unui loc de muncă. • A asigura că în planurile anuale să fie prevăzute toate acțiunile planificate în Matricea de acțiuni SNOFM, pentru a asigura realizarea corespunzătoare a obiectivelor și țăintelor SNOFM • Dezvoltarea serviciilor de suport în angajare, adaptate pentru persoanele cu dizabilități. • Sporirea imaginii pozitive a angajării în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități Campaniile de informare să fie direcționate către angajatori și societatea în general. Pentru a spori eficiența lor, campaniile să aibă un mesaj, grup țintă, mijloace de comunicare etc. Campaniile ar putea fi planificate la nivel național de AOFM și realizate pe o perioadă de câțiva ani cu ajutorul SNOFM. • Includerea acțiunilor menționate în Planul Anual de acțiuni al ANOFM
MECC	• Monitorizarea accesibilizării instituțiilor educaționale prin: stabilirea unor indicatori realizabili, dar care vor permite atingerea unui progres în implementare măsurilor prevăzute de SNOFM; a asigurarea respectarea normativelor naționale în accesibilitate în realizarea lucrărilor de reparație a clădirilor. • Integrarea graduală a altor instituții în proiectul pilot de dezvoltare educației profesionale inclusive și extinderea bunelor practici și pentru alte instituții de învățământ profesional